

Liite 3:

JÄRJESTÖTAPAAMINEN 25.8.2017 **Ryhmäkeskustelujen kooste**

Painopiste 1. PALVELUTUOTANTO / Tauno Linkoranta

Peruskysymys: mistä puhutaan kun puhutaan 3. sektorin palvelutuotannosta? Yhdistysten ja järjestöjen toiminta perustuu aatteelliseen ja yleishyödylliseen taustaan, yhdistyksiä ei ole perustettu palvelujen tuottajaksi. Yhdistys, joka ylipäättään toimii, on oikeastaan jo sinällään palveluntuottaja; kohderyhmänä on oma jäsenistö.

Yhdistyksissä ja järjestöissä palvelutoiminta jakautuu usein yleishyödylliseen toimintaan (tapahtumat yms.), ja ilmaisiin ja maksullisiin varsinaisiin palveluihin. Pitäisi ilmeisesti puhua erityisistä *yhdistyspalveluista*, ei palvelutuotannosta.

Varhaisemmasta meiltä meille -palvelulogiikasta ovat monet yhdistykset siirtyneet tuottamaan palveluja myös muille kuin omalle jäsenistölleen. Yhdistysten palveluja ostavat kunnat, yritykset, tavalliset kuluttajat. Jotkut yhdistysten tuottamista palveluista perustuvat palveluketjuihin, joissa yksittäinen yhdistys on osa laajempaa toimijoiden kokonaisuutta.

Yhdistyspalvelut ovat osa modernia toimintakulttuuria, jossa palvelujen tuottajat hyppivät yli omien karsinoiden. 3. sektori tuottaa (myytäviä) palveluja ulkopuolisille ja yhteiskunnalliset yritykset, uudenlaiset osuuskunnat yms. tuottavat palveluja yksityisellä sektorilla samanlaisella yhteisöllisyyttä ja yhteisvastuuta korostavalla non-profit -logiikalla kuin järjestötoimijat. Yhteiskunnallisessa keskustelussa ollaan joka tapauksessa kovasti vastuuttamassa asukkaita ja yhteisöjä tarvitsemiensa palvelujen tuottajiksi.

3. sektorin palvelutuotannon erityisvahvuuksia ovat nimenomaan palvelumuotoilun ja -tuotannon omaehtoisuus, osallistavuus ja yhteisöllisyys eli asiakkaat ovat vahvasti mukana prosesseissa. Asiakkaiden läheisyys merkitsee myös vastuullisuutta. Monien palvelujen takana on myös asiantuntemus eli järjestö on oman alansa – tai alueensa – paras asiantuntija. Palvelujen takana on selkeä tarve, tiedetään mitä halutaan.

Olennaista yhdistyspalveluissa on se, että tuote on kunnossa. Palvelun pitää toimia ja sen pitää olla vastuullisesti tuotettu, vaikka yrityspuolen tiukka tuotevastuu ei ehkä joka alalla pädekään. Joillakin järjestötoiminnan aloilla (esim. sote) ammattimaisuuden vaatimukset ovat erityisen tiukat, samoin vaikkapa lasten ja nuorten kanssa toimivilla pitää olla taustat kunnossa.

Yhdistyspalveluissa hinnoittelu on myös haastavaa: periaatteessa yhdistyksen pyytämä hinta voi olla esim. vapaaehtoistyötä hyödyntämällä alempi kuin yrittäjän tuottamalla palvelulla, mutta kilpailua ei kuitenkaan saa vääristää. Toisaalta yhdistyspuolella on totuttu siihen, että monet palvelut ovat (esim. hankerahoituksen vuoksi) ilmaisia, jolloin hintalapun liimaaminen vaikkapa neuvonnasta on haastavaa. Yrittäjäperustein toimiville konsulteille kuitenkin ollaan valmiita maksamaan samasta työstä.

Yhdistyspalveluissa olisi kova tarve brändäykselle: tuotteistamiselle, hissipuheille, palvelumuotoilulle, vaikutusten arvioinnille yms, joilla pystyttäisiin kertomaan selkeästi ja yksinkertaisesti sekä itselle että muille (asiakkaat, päättäjät, sidosryhmät, rahoittajat), mitä yhdistyspalvelutuotteet ovat.

Joka tapauksessa maakunnallisen järjestötoiminnan tiekartan yhtenä painopisteenä tulee olla palvelut. Kukaan ei sen mukanaolo kyseenalaistanut. Termiä sinänsä pitää vielä hioa.

Painopiste 2. OPPIMINEN JA KOULUTUS / Esa Höglom

Lähtökohtana keskustelulle oli yleisesti järjestökentän merkityksen kasvu mm. sote- ja maakuntauudistuksen myötä ja erilaisen palvelutuotannon lisääntymisen myötä kasvaneet osaamisvaatimukset.

Alueellisesti selkeä vahvuus otsikon teeman suhteen on maakunnan vahva koulutusinfra korkeakouluineen ja mm. kattavan II asteen järjestäjäverkon myötä. Järjestösektorin näkökulmasta olemassa olevina vahvuuksina esille nousivat erityisesti TuAMK:n toteuttama *yhteisöpedagogiikan koulutus* ja TAI:n *johtamisen erikoissammattitutkintoon* (EAT) johtava koulutus. Erityinen tarve (jopa pullonkaula, kehittämisen tarve) nähtiin *brändäyksen kehittämiseen* tähtääville koulutuksille edistään samalla siiloutumisen vähentymistä järjestöjen keskuudessa esimerkiksi suhteessa palvelutuotantoihin. Edelleen merkittävää tarvetta nähtiin olevan *osaamisen jakamiseen* tähtääville koulutukselle tms. lanseerattiin termi ”**AtoA** (Assiciation to Association , vrt BtoB).

Järjestöissä oppiminen on uudehko vahvuusalue vuodesta 2015 lukien jolloin järjestötason oppiminen ja pätevytyminen on voitu lukea oppilaitoksissa hyväksi eri tutkinnoissa (EQF-standardi). Kyse on pääosin sivuaineopintojen korvaamisesta järjestötasolla tapahtuneen osaamisen tunnustamisen muodossa.

<https://www.ok-sivis.fi/>

<https://www.ok-sivis.fi/osaamismerkki.html>

<https://openbadges.org/>

Keskeinen osaamisen vahvistamisen tarvealue on *palvelutuotanto-osaaminen*. Keskiössä ovat esimerkiksi kilpailutusten laatuvaatimukset, hallintoihin liittyvä ammattitaito ja erityisesti hinnoitteluosaaminen. On erittäin tärkeää, että järjestöpuolella osataan tehdä tarjousten hinnoittelu oikein ja vastaavasti myös esim. kunnan puolella osataan laatia tarjouspyynnöt oikein järjestösektorinäkökulmasta.

Maahanmuuttajien osaamispotentiaali on lähtökohtaisesti vahvuus. Maahanmuuttajien toiminta järjestösektorilla ja myös kv. opiskelijat yleensä muodostavat potentiaalisesti vahvan resurssin. Tätä puolta tulee kuitenkin kehittää vielä merkittävästi. Lisäksi järjestöjen kansainvälinen yhteistyö ja osaaminen tältä osin tulee saada jakoon järjestöjen välillä.

Alueen teknologiaosaaminen muodostaa myös potentiaalisen vahvuusalueen järjestöpuolelle. Tältä osin nousi esille erilaiset ”uuden talouden” mahdollisuudet erityisesti alustatalouden osalta.

Lopuksi nostettiin esille järjestöjen yhteistyö oppilaitosten kanssa koulutuksen ja yhteistyön osalta (esim. Viro-yhdistys ja työväenopisto)

Painopiste 3: JÄRJESTÖT YHTEISTYÖSSÄ / Sami Heinonen

Kysymyksenä oli mitä yhteistyö nykyisellään on, mitä se voisi olla ja miten se parhaimmillaan voisi vaikuttaa järjestöjen toimintaan ja asemaan maakunnassa.

Kävi ilmi, että järjestöjen toimintaa kautta linjan leimaa vanhakantaisuus, tämä koskee myös järjestöjen välistä yhteistyötä (vaikka poikkeuksia varmasti on). Vammaisjärjestöissä on maakunnassa alkanut hanke, jolla pyritään uudistamaan toimintaa ja työtapoja. ”Face to face ” -kohtaamiset toimivat tässä parhaiten. Järjestöjen rooli välittävänä organisaationa paranisi huomattavasti paremman järjestöjen välisen yhteistyön avulla.

Järjestöt toivoisivat jonkinlaisen ”aivoriihen” kokoamista uusien ideoiden kehittämiseksi (järjestöfoorumi tai ainakin ad hoc -kokoontumisia).

Järjestöalo-ajatus nousee esiin aina aika ajoin. Keskeinen kompastuskivi hankkeelle on kuitenkin perinteisesti kysymys siitä, kuka kantaa taloudellisesti ja käytännön tasolla vastuun talon ylläpidosta. Talon positiivinen vaikutus järjestöjen väliseen yhteistyöhön tunnustetaan kuitenkin laajalti. Synergiatekijöitä olisivat ainakin:

- järjestöjen väliset päällekkäiset, huonoon informaation kulkuun perustuvat toiminnot minimoituisivat (esim. saman tyyppisten tilaisuuksien järjestäminen).
- kustannustehokkuus (yhteistilaisuuksia, yhteismarkkinointia jne)
- parempi asema rahoituksen haussa ”yhtenä rintamana”
- asiakaspalvelu paranisi (helppo ohjata ovelta toiselle)
- toinen toiselta oppimisesta tulisi arkipäivää
- yksinäiset toimijat (esim. pienissä yhdistyksissä) saisivat työyhteisön
- samassa fyysisessä tilassa eri alojen järjestöt voisivat löytää yllättäviäkin yhteistyömuotoja!
- yhdistystalossa voisi toimia vakinaisten vuokralaisten ohella myös satunnaisia käyttäjiä (illat, viikonloput)
- järjestötoiminnan kaikkalainen näkyvyys ja ennen kaikkea vaikuttavuus paransivat

Painopiste 4: MAAKUNTA-KUNTA -KUMPPANUUS / Salla-Maria Lauttamäki

Aluksi keskustelussa huomioitiin, että painopisteen otsikko olisi oikeastaan pitänyt muotoilla toisin: *maakunta-kunta-järjestö -kumppanuus* – tai pelkkä *kumppanuus*. Joka tapauksessa tarkoitus ryhmän keskustelulle oli koota ajatuksia siitä, missä asioissa ko. sektoreiden välinen yhteistyö toimii järjestöjen näkökulmasta hyvin ja missä on kehittämisen varaa.

Tuleva maakuntauudistus tuo tullessaan muutoksia, joista kaikkien muotoa ja laajuutta ei vielä aivan tarkkaan tiedetä. Tähän suhtauduttiin epävarmuudet huomioiden mutta kuitenkin mahdollisuutena: mahdollisuutena ja tarpeena kehittää yhteistyötä toimivammaksi, ottaa uusia toimintatapoja käyttöön, lisätä keskustelua ja vuorovaikutusta. Erityisesti nyt tulisi keskustella kokonaisista palveluketjuista ja koota kaikki ketjuihin kuuluvat toimijat yhteen kehittämään toimintaa. Yhteistyön kehittämistä tukevat hyvät olemassa olevat verkostot.

Toinen merkittävä asia yhteistyön kehittämisen näkökulmasta on kuntien heräilevä ymmärrys järjestötoiminnan tärkeydestä, mikä on järjestöissä otettu ilahtuneena huomioon. Jotkut kunnat ovat laatineet omia järjestöstrategioita, ja moni on laatinut järjestöjen kanssa kumppanuussopimuksia. Järjestöillä on vahva tahto

kehittää yhteistyötä, ja keskustelun koetaan nyt olevan lisääntymässä. Kokonaisuutta helpottaa se, että kaikilla on yhteinen tavoite: tavallisen ihmisen hyvä arki, ja juhla!

Yhteistyön kehittämiseen liittyvät resurssit ovat järjestöillä vaihtelevia. Sosiaali- ja terveysalojen osalta JärjestöSotehanke 113 vahvistaa sote-järjestöjen roolia niin käynnissä olevassa sote- ja maakuntavalmistelussa kuin tulevaisuudessa peruskunnissa ja maakunnassa. Leader-rahoitus puolestaan tarjoaa tukea maaseudun kehittämiseen.

Lopulta todettiin, että sektoreiden välisessä kumppanuuden kehittämisessä vielä tulisi kiinnittää huomiota mm. seuraaviin asioihin:

- Tasa-arvoinen keskustelukumppanuus: järjestöt eivät aina pääse mukaan päätöksentekoon
- Yhteistyön lisäksi tulisi panostaa vaikuttamistyöhön
- Yhteistyömallit pitäisi saada osaksi organisaatiokulttuuria – ei henkilösidonnaisiksi
- Järjestöjen oman toiminnan sanoittaminen: miten brändätään ja saadaan ääni kuulumaan ja osaminen näkymään
- Asukasdemokratian lisääminen: liian usein jäädään toimistoihin tai aktiiviseuroihin
- Resurssit